

Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü Çocuk Hakları Komitesi' ne Bağlı Çocukların Kariyer Gelişimlerinin Desteklenmesi (Bayburt Örneği)

Mümin Tok*, Medine Elma**, Fehime Tacir***, Öykü Sude Akdemir****

Öz

Yaşam boyu gelişim anlayışı, kariyer psikolojik danışmanlığı alanının gelişmesiyle birlikte, yaşam boyu kariyer gelişimi anlayışını da ortaya çıkarmıştır. Yaşam boyu kariyer gelişimi aslında okul öncesi dönemden itibaren bireylerin kariyer yaşantılarını tasarlamaları ve kendilerini gerçekleştirmeye yönelik adım atmalarını sağlamaya yöneliktir. Kariyer gelişiminin başlangıcı olan çocukluk dönemi kritik bir dönem olarak ele alınmış; çeşitli program ve müdahalelerle, çocukların gelişim görev ve sorumluluklarını sağlıklı bir şekilde yerine getirmeleri amaçlanmıştır. Aile ve Sosyal Hizmetler bünyesinde yer alan İl Çocuk Hakları Komitesi, korunmaya ihtiyacı olan çocukların hak ve sorumluluklarının sağlanması, onlara rehberlik edilmesi ve temel yaşam becerilerinin kazandırılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Kendilerine uygun rol model bulmakta ve kariyer gelişim ve tercihlerini şekillendirmekte zorluk çeken komite üyesi çocuklar, okulda ve kurumda aldıkları yardım ve eğitim faaliyetlerinin dışında ilave becerileri kazanmaya, sosyal uyumlarını artırmaya ve karar vermekte zorlandıkları anlarda desteklenmeye ihtiyaç duymaktadırlar. Bu çalışmanın amacı Bayburt Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü İl Çocuk Hakları Komitesi' ne bağlı çocuklarını kariyer gelişimlerinin grup rehberliği programı yardımıyla desteklemektir. Araştırmada 9 haftalık kariyer grup rehberliği programı uygulanmıştır. Proje İl Çocuk Hakları Komitesindeki çocukların kariyer gelişimlerini destekleyeceği gibi proje ortakları olan PDR öğrencilerinin mesleki beceri, donanım ve uygulamaları tecrübe etmeleri için de önemlidir. Bu çalışma, nitel ve nicel ölçümleri birlikte kullanıldığı karma yöntem araştırmadır. Araştırmada ardışık karma desen çalışmalarından, ardışık açıklayıcı (sequential explanatory) yöntem kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Bayburt Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü Çocuk Hakları Komitesi bünyesinde bulunan çocuklar oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak Çocuklar için Kariyer Gelişimi Ölçeği ve Kariyer Keşfi Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre grup rehberliği oturumları çocukların kariyer örüntülerini oluşturmada destekleyici olduğu anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kariyer gelişimi, grup rehberliği, ardışık karma desen

Makale Geçmişi

Geliş: 20/09/2024

Düzeltilme: 21/10/2024

Kabul: 14/12/2024

*Psikolojik Danışman Mümin TOK, Bayburt Üniversitesi, 0009-0006-8872-9358, İstanbul, Türkiye, psk.dan.mumintok@gmail.com

**Psikolojik Danışman Medine ELMA, Bayburt Üniversitesi, 0009-0002-4013-855X, Konya, Türkiye, medineelma264@gmail.com

***Psikolojik Danışman Fehime TACİR, Bayburt Üniversitesi, 0009-0004-5822-184X, Şanlıurfa, Türkiye, fehime.tacir1532@gmail.com

****Psikolojik Danışman Öykü Sude AKDEMİR, Bayburt Üniversitesi, 0009-0008-8992-6622, Samsun, Türkiye, oykusudea@gmail.com

Atf için: Tok, M., Elma, M., Tacir, F., & Akdemir, Ö. S. (2024). Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü Çocuk Hakları Komitesi' ne bağlı çocukların kariyer gelişimlerinin desteklenmesi (Bayburt örneği). *OJCES*, 2(4), 162-193.

<https://10.5281/zenodo.14556186>

Makale ek bilgisi: Bu makale, TÜBİTAK 2209-A-Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı kapsamında desteklenen "Bayburt Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü Çocuk Hakları Komitesi' ne Bağlı Çocukların Kariyer Gelişimlerinin Desteklenmesi" adlı proje çalışmasından üretilmiştir.

Giriş

Meslek seçimi, bireyin kendine açık olan meslekleri çeşitli yönleri ile değerlendirip kendi gereksinimleri açısından istenilir yönleri çok, istenmeyen yönleri az olan bir mesleğe karar vermesidir (Kuzgun, 1982). Grup rehberliği; bireylerin kişisel, sosyal, eğitsel ve mesleki alanlardaki gelişimlerini desteklemek ve bu alanlarda karşılaştıkları ya da karşılaşılabilecekleri olası güçlüklerle başa çıkabilmelerini kolaylaştırmak için bilgi vermeyi, beceri kazandırmayı amaçlayan bir grup çalışmasıdır (Çivitçi, 2020). Rehberlik ve psikolojik danışma çalışmalarında grup rehberliği/grupla psikolojik danışma çalışmalarının büyük bir bölümü özellikle kariyer alanında meslek seçimi, kariyerleri keşfetme, kendini tanıma, okul süreci hakkında bilgi edinme şeklinde gerçekleşmektedir (Özaydın, 2021; Özkan, 2019). Genç yetişkinlik evresine kadar uzanan ve bedensel, bilişsel, sosyal, hukuksal statü gibi parametreleri kapsayacak şekilde geniş bir perspektifte değerlendirilen çocukluk dönemi, toplumsal etkiye ve dışarıdan müdahalelere açık en kritik dönem olarak kabul edilmektedir (Yavuzer, 1999). İnsan psikolojisinde ergenlik ve yetişkinlik dönemlerinin temellerinin çocukluk döneminde atıldığı anlayışı sürmekle birlikte pek çok kuramcıya göre çocukluk dönemi aynı zamanda kariyer gelişimi açısından da oldukça önemli ve kritik bir zaman dilimi olarak kabul edilmektedir (Adler, 2000; Gottfredson, 2004; Roe, 1968; Super, 1980).

Türkiye'deki çocuk nüfusunun büyük bir oranını kapsayan ve "korunma ihtiyacı olan çocuk" ismiyle kategorize edilen çocuklar, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununda "bedensel, zihinsel, ahlaki, sosyal ve duygusal gelişimi ile kişisel güvenliği tehlikede olan, ihmal veya istismar edilen ya da suç mağduru çocuk" olarak tarif edilmektedir (Cılga, 1999). Türkiye Cumhuriyeti Anayasasınının 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanununa göre "korunmaya muhtaç çocuk; beden, ruh ve ahlak gelişimleri veya şahsi güvenlikleri tehlikede olup; anne veya babasız, anne ve babasız, anne veya babası veya her ikisi de belli olmayan, anne ve babası veya her ikisi tarafından terkedilen, anne veya babası tarafından ihmal edilip; fuhuş, dilencilik, alkollü içkileri veya uyuşturucu maddeleri kullanma gibi her türlü sosyal tehlikelere ve kötü alışkanlıklara karşı savunmasız bırakılan ve başıboşluğa sürüklenen çocuk" şeklinde tanımı yapılmıştır (SHK, 1983). Devlet koruması altına alınan bu çocuklar, gerek kurum bakımı altında, gerek koruyucu aile yanında gerekse kendi ailesi yanında sosyo-ekonomik olarak destek verilerek yaşamlarına devam etmektedirler. Zorlu yaşam olaylarıyla mücadele etmek durumunda kalan bu çocuklar kendilerini geliştirmek ve olumlu rol model bulmakta zaman zaman sıkıntıya düşmektedirler (Oktay, 2021). Mesleki, sosyal ve bireysel yaşamlarında hak ve sorumluluklarının farkında olmalarını sağlamak amacıyla bu çocukların Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü'ne bağlı olarak kurulan İl Çocuk Hakları Komiteleri oluşturulmaktadır. Bu komite çalışmaları ve uygulamaları sayesinde korunmaya ihtiyacı olan çocukların yaşam becerileri, kariyer gelişimleri, akademik başarıları ve iletişim becerileri gibi sosyal ve kişisel uyumlarını artırıcı etkinlik ve çalışmalar yürütülmektedir.

Korunmaya ihtiyacı olan çocuklar; eğitim programı içerisinde günlük hayattaki işlere ve problemlere dair sorumluluk almak ve çözüm üretmek noktasında kısıtlı imkanlara sahiptir. Bu durum esasen bu çocuklar açısından yapay hayat deneyimi, yaşamsal zorluklarla daha az mücadele ve sonuçta işlere dair kısıtlı deneyim anlamlarına gelmektedir (Oktay, 2021). Kendi istediği, ilgi duyduğu iş ve mesleklerden ziyade herhangi bir meslekte çalışmakta ve kariyer gelişimlerini fazla önemsememektedirler. Oysa eğitim kurumlarının, ilkokul aşamasından itibaren, programlarını çocukları gerçek yaşam koşulları ile yüzleştirecek içerikte ve okuldan iş hayatına geçişi başarılı şekilde sağlayacak bir eğitim ortamı yaratmaları yönünde düzenlemeler yapmaları gerekmektedir (Bakırcı, 2014). Çünkü her bireyin, kariyer planlama becerilerini öğrenmek ve bilinçli seçimler yapmak adına gerekli bilgi ve deneyimi

erken yaşlardan itibaren edinme hakkı ve sorumluluğu bulunmaktadır (Drier, 2000). Alanyazın incelendiğinde korunmaya ihtiyacı olan çocukların kariyer gelişimlerini bir müdahale programı ve grup çalışmaları şeklinde inceleyen rehberlik ve psikolojik danışma alanında bir araştırmaya rastlanılmamıştır. Kendi yaşamlarında sorumlulukları eline almak, olumlu rol modeller aracılığıyla bir mesleğe yönelmek hatta yükseköğretim kurumlarında öğrenim görmek kariyer gelişimi açısından ve komitede yer alan çocukların sosyal ve kişisel uyumunu sağlayıp hayata tutunmaları bakımından önem arz etmektedir.

Amaç ve Hedefler

Olumlu rol model yoksunluğu, yüksek akademik başarı sağlayamama, yükseköğretime devam etmede güçlük ve başarılı bir kariyer geliştirme becerileri genellikle zayıf olan İl Çocuk Hakları Komite' sine bağlı çocukların (Bayoğlu ve Puruçuoğlu, 2010; Şenol ve Dinç, 2016) gelişim dönemlerine uygun şekilde meslek seçimi, yetenek, ilgi ve değerlerinin farkına varma, kariyer geleceği oluşturma gibi etkinliklere katılımını sağlamaktır. Bu kapsamda çalışmanın amacı, ortaokul veya lise çağındaki Aile ve Sosyal Hizmetler Çocuk Hakları Komitesi'ne bağlı çocukların kariyer gelişimlerinin desteklenmesi ve bu amacı gerçekleştirmeye yönelik onlara olumlu rol model olabilecek psikolojik danışma ve rehberlik üçüncü sınıf öğrencilerinin grup rehberliği yaparak çeşitli etkinlikleri uygulamalarıdır. Bu amaç kapsamında aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. İl Çocuk Hakları Komitesi'ne bağlı çocukların kariyer grup rehberliği programına dair görüşleri (meslek seçimi, kariyer algısı, rol model alınan kişiler, elde edilen kazanımlar, okul başarısına katkı, olumlu ve eksik yanlar) nasıldır?
2. İl Çocuk Hakları Komite' sine bağlı çocukların grup rehberliği öncesi kariyer gelişim düzeyleri/mesleki olgunluk seviyeleri hangi düzeydedir? (ön-test sonuçları)
3. İl Çocuk Hakları Komite' sine bağlı çocukların grup rehberliği öncesi kariyer gelişim düzeyleri/mesleki olgunluk seviyeleri hangi düzeydedir? (son-test sonuçları)
4. İl Çocuk Hakları Komite' sine bağlı çocukların kariyer gelişim düzeyleri ön-test ile son-test puanları arasında anlamlı farklılık var mıdır?

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu çalışma, nitel ve nicel ölçümleri birlikte kullanılacağı karma yöntem araştırmasıdır. Araştırmada ardışık karma desen çalışmalarından, ardışık açıklayıcı (sequential explanatory) yöntem kullanılmıştır. Ardışık açıklayıcı araştırma yönteminde, çalışmanın öncelikle nicel verileri toplanmakta ve ardından nitel verilerin elde edilme süreci başlamaktadır. Her iki veri türüne eşit önceliğin verilmediği bu yöntemde, öncelikle nicel verilerle ilgili işlemler ve analizler gerçekleştirilmektedir. Nitel veriler ise, genellikle nicel verilerle ilgili elde edilen bulguların genişletilmesinde ve derinleştirilmesinde kullanılmaktadır (Hanson vd., 2005).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma grubunu Bayburt Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü Çocuk Hakları Komitesi bünyesinde bulunan çocuklar oluşturmaktadır. Katılımcıların yaş aralıkları ortaokul döneminden başlayarak lise dönemine kadar çeşitlilik göstermektedir. Uygun yaş ve mesleki olgunluk olarak benzer öğrencilerle, gönüllülük esasına dayalı olarak, kurumun izni dahilinde uygulamalar gerçekleştirilmiştir. Ayrıca lise öğrencilerinin yoğunlukta olduğu bir grup oluşturularak Mesleki Grup

Rehberliği Programı (Bacanlı, 2012) ve uygulama kılavuzundan faydalanılmıştır. Bu kapsamda toplamda 14 öğrenci ile çalışma gerçekleştirilmiştir. Öğrenci isimleri kodlanarak sunulmuştur. Katılımcılara ait demografik özellikler aşağıda sunulmuştur:

Katılımcı	Sınıf	Yaş	Cinsiyet
Ö1	5. sınıf	11	Kız
Ö2	5. sınıf	11	Kız
Ö3	6. sınıf	12	Erkek
Ö4	7. sınıf	13	Erkek
Ö5	8. sınıf	14	Kız
Ö6	9. sınıf	15	Erkek
Ö7	11. sınıf	17	Erkek
Ö8	11. sınıf	17	Kız
Ö9	11. sınıf	17	Kız
Ö10	11. sınıf	17	Kız
Ö11	11. sınıf	17	Kız
Ö12	12. sınıf	18	Erkek
Ö13	12. sınıf	18	Erkek
Ö14	12. sınıf	18	Kız

Uygulama Süreci

Kariyer grup rehberliği programı TÜBİTAK 2209-A öğrenci projesi kapsamında 9 haftalık bir süreç olarak planlanmış ve bu doğrultuda kariyer grup rehberliği oturumları oluşturulmuştur (Bkz. Ek 1). Kariyer grup rehberliği oturumları Bayburt Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü'nün ev sahipliğinde gerçekleştirilmiş ve grup oturumları il müdürlüğü'nün bünyesindeki konferans salonunda gerçekleştirilmiştir. Kariyer grup rehberliği programı 14 öğrencinin katılımı ve uygulayıcıların katılımı ile haftada 2 saat süreyle uygulanmıştır.

İlk hafta, proje üyelerine grup rehberliği, programı, kazanımları, kariyer gelişim alanı, grup rehberliği etkinliklerinin tanıtılması ve anlatılması proje yürütücüsü ve danışman tarafından yapılmıştır. Ayrıca, haftalık uygulama yapılacak görevli kişiler belirlenmiş ve grup rehberliği materyalleri hazırlanmıştır. İkinci hafta, mesleki ilgi, yetenek ve değer kavramları anlatılmıştır. Ayrıca, proje ekibi tarafından uygulanacak test, envanter ve ölçme araçları belirlenmiştir. Üçüncü hafta, öğrencilerden nicel verilerin toplanması için kariyer keşif ve kariyer gelişim ölçeği ile ön test uygulaması yapılmıştır. Devamında grupla tanışma ve ısınma etkinliği gerçekleştirilmiştir. Daha sonra öğrencilere kariyerle ilgili bazı temel kavramların anlatılmıştır. Dördüncü hafta, çocukların iş, meslek, uğraş ve kariyer kavramlarını tanımlayabilmesi amacıyla proje ekibi tarafından bazı kavramlar etkinliği uyarlanarak gerçekleştirilmiştir. Beşinci hafta, çocukların meslek sahibi olmanın önemini kavrayabilmeleri ve ilgilerini fark etmeleri için çeşitli etkinlikler yapılmıştır.

Altıncı hafta, çocukların istediği meslek veya okulla ilgili bilgi toplaması amacıyla hangi okul bana uygun veya ne iş olsa yapmam! etkinliğini proje ekibince uygulanmıştır. Ardından yine çocukların çeşitli mesleklerin toplum yaşamındaki önemini fark etmesi amacıyla bil bakalım etkinliği gerçekleştirilmiştir. Yedinci hafta, çocukların kariyer planlama basamaklarını açıklayabilmeleri amacıyla proje ekibi tarafından kariyer adımları etkinliği uygulanmıştır.

Sekizinci hafta, ilk olarak çocukların mevcut kariyer hedeflerinin gerçekleştirilebilirliğini değerlendirebilmeleri için adım adım başarıya etkinliği uygulanmıştır. Ardından bireysel kariyer planlama dosyası hazırlamalarını çocuklara öğretmek amacıyla yol haritam; kariyer dosyam etkinliği tüm gruba uygulanmıştır. Dokuzuncu hafta, tek oturumluk bir gruba danışma gerçekleştirmiştir. Ardından son testler uygulaması ve nitel verilerin toplanması proje yürütücüsü ve proje ortakları tarafından gerçekleştirilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Nitel verilerin toplanması için görüşme yönteminden yararlanılmıştır. Bu kapsamda proje ekibi tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu hazırlandıktan sonra kariyer gelişimi konusunda çalışmaları olan iki öğretim üyesinden uzman görüşü alınmıştır. Uzman görüşleri neticesinde formun öğrenciye ve konuya uygun olduğu belirlenmiştir. Ayrıca katılımcı olmayan iki öğrenciye uygulanarak öğrenciye uygun olduğu saptanmıştır. Görüşme formunda, mesleki ve kariyer gelişimleriyle ilgili sorulara yer verilmiştir. İlgili sorular araştırma soruları olarak yukarıda sunulmuştur. Görüşmeler hem bireysel hem de odak grup görüşmesi şeklinde grupla yapılmıştır. Görüşmeler proje ekibi tarafından gerçekleştirilmiştir. Nicel ölçüm olarak kariyer grup rehberliği süreci başlamadan önce ön-test olarak ve süreç sonlandıktan sonra yapılacak olan son-test ölçümleriyle değerlendirmeler yapılmıştır. Grup üyelerinin kariyer gelişiminin niceliksel olarak değerlendirmesi yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak Çocuklar için Kariyer Gelişimi Ölçeği (ÇKGÖ) (Bacanlı vd., 2007) ve Kariyer Keşfi Ölçeği (KKÖ) (Özaydın ve Siyez, 2022) kullanılmıştır.

Kariyer Gelişim Ölçeği, öğrencilerin kariyer gelişim düzeylerini belirlemek için Schultheiss ve Stead (2004) tarafından geliştirilmiş, Türkçe'ye uyarlaması Bacanlı ve diğerleri (2006) tarafından yapılmıştır. 8 alt ölçek (merak/araştırma, bilgi, anahtar figürler, ilgiler, denetim odağı, zaman perspektifi, benlik kavramı ve planlılık) ve 52 maddeden oluşmaktadır. ÇKGÖ'nün Türkçe formunun güvenilirliğini değerlendirmek amacıyla, Cronbach Alpha katsayısı kullanılarak ölçeğin genel ve alt ölçeklerine yönelik iç tutarlılık katsayıları hesaplanmıştır. Elde edilen Cronbach Alpha değerleri şu şekildedir: Ölçeğin tamamı için $\alpha = .78$, bilgi alt ölçeği için $\alpha = .64$, merak/araştırma alt ölçeği için $\alpha = .60$, ilgiler alt ölçeği için $\alpha = .64$, denetim odağı alt ölçeği için $\alpha = .76$, anahtar figürler alt ölçeği için $\alpha = .49$, zaman perspektifi alt ölçeği için $\alpha = .65$, planlama alt ölçeği için $\alpha = .81$ ve benlik kavramı alt ölçeği için $\alpha = .73$. Bu bulgular, Türkçe ÇKGÖ'nün geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarında tatmin edici değerlere sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Kariyer Keşfi Ölçeği, 4-7. Sınıf öğrencilerinin kariyer keşfi davranışlarıyla ne ölçüde ilgilendiğini belirlemek amacıyla geliştirilmiş, 9 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin yanıtlama biçimi "(1) Hiçbir Zaman, (2) Bir ya da İki Kez, (3) Birkaç Kez, (4) Birçok Kez, (5) Oldukça Fazla Kez" şeklinde beş dereceli bir yapıda düzenlenmiştir. Ölçekten elde edilecek en yüksek puan 45, en düşük puan 9'dur. Ölçekten alınan puanların artması kariyer keşfinin yüksek olduğunu göstermektedir. 816 öğrenciyle yapılan analizlerde, ölçeğin yapı geçerliği doğrulanmış, cinsiyete göre ölçüm değişmezliği sağladığı ve eşdeğer ölçek geçerliğine sahip olduğu bulunmuştur. Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı .83, test-tekrar test güvenilirlik katsayısı ise .87 olarak hesaplanmıştır. Sonuçlar, KKÖ'nün geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın nitel kısmında kariyer grup rehberliği süreci başlamadan önce ve her oturum sonunda yarı yapılandırılmış görüşme formuyla katılımcılardan bilgi toplanmıştır. Ayrıca sonlandırma

oturumunda grup üyeleriyle odak grup görüşmesi gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanmasında ve analiz edilmesinde akademik danışman aktif rol alarak grup oturumlarına katılım göstermiştir. Veriler yüz yüze yapılan görüşmeler neticesinde toplanmıştır. Görüşmeler katılımcıların izni doğrultusunda ses kayıt cihazıyla kayıt altına alınmıştır. Kayıtlar verilerin transkript edilmesinde kullanılmıştır. Nicel veriler ise, ilgili ölçekler üzerinden toplanmıştır. İlgili ölçekler katılımcılara dağıtılarak bireysel olarak doldurmaları sağlanmıştır. Nicel veriler grup rehberlik sürecinden önce ve sonra proje ekibi tarafından toplanmıştır.

Veri Analizi

Proje kapsamında elde edilen nitel verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu kapsamda grup üyelerinden gelen cevaplar belirli kod ve kategoriler altında toplanarak temalar belirlenmiştir. Kodlamalar proje danışmanı rehberliğinde proje ekibi tarafından yapılmış ve kodlayıcılar arası güvenilirlik değeri hesaplanmıştır. Çalışmanın güvenilirlik hesaplamasında kodlayıcılar arası güvenilirlik değeri Miles ve Huberman'ın (1994) belirttiği formüle göre .86 olarak hesaplanmıştır. Nicel verilerin analizi için öncelikle normallik analizi yapılmıştır. Normallik analizi kapsamında çarpıklık ve basıklık katsayıları ve histogram grafiği incelenmiştir. İnceleme neticesinde verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Bu kapsamda betimsel istatistik ve bağımlı örneklem t testi hesaplanmıştır.

Araştırmanın geçerliği ve güvenilirliği konusunda birtakım önlemler alınmıştır. Bu kapsamda farklı veri toplama araçları kullanılarak veri çeşitlemesi sağlanmıştır. Araştırmanın farklı aşamalarında uzman görüşleri alınarak (kariyer rehberlik programının hazırlanmasında, görüşme formunun oluşturulmasında vb.) araştırma yürütülmüştür. Aynı zamanda katılımcı öğrencilerle görüşme yaparken katılımcı teyidi alınarak verilerin güvenilirliği sağlanmıştır.

Bulgular

Bu projenin bulguları araştırma soruları dikkate alınarak aşağıda ayrıntılı bir şekilde sunulmuştur. Öncelikle nitel bulgular sunulmuş ardından nicel bulgulara yer verilmiştir.

İl Çocuk Hakları Komite'sine Bağlı Çocukların Meslek Seçimi, Kariyer Algısı Nasıldır ve Yaşam Geleceği Olarak Kendilerini Nerede ve Nasıl Görmektedirler?

Yapılan odak grup görüşmeleri neticesinde öğrencilerden alınan cevaplar dikkate alınarak aşağıdaki kod ve temalar oluşturulmuştur.

Tablo 1. İl Çocuk Hakları Komite'sine Bağlı Çocukların Meslek Seçimi, Kariyer Algısı ve Yaşam Geleceği

	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	Ö11	Ö12	Ö13	Ö14	f
Sevdiğim Mesleği Yapmak	X							X		X				X	4
İstedğim Meslek Hakkında Bilgi Edinmek	X	X	X						X				X		5
Karar Verdiğim Meslekte Çalışmak												X			1
Geliri Yüksek							X								1
Seçenekleri Araştırmak									X						1

Kararsızım	X	1
------------	---	---

Tablo 1 incelendiğinde, öğrencilerin kendilerini sevdiği mesleği yaparken buldukları tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin çoğunluğunun istediği meslek hakkında bilgi sahibi olmak istediği ve karar verdiği meslekte çalışacağı sonucuna ulaşılmıştır. Bu kapsamda örnek öğrenci görüşleri aşağıda verilmiştir.

- İstediyim meslek hakkında bilgiler öğrenmeye çalışıyorum ve bunlar hakkında bilgim az çok var. (Ö2)
- Sevdiğim bir mesleği yapmak istiyorum, bana daha uygun olur. Yaptığım işten zevk alacağım. (Ö1)

İl Çocuk Hakları Komite'sine Bağlı Çocuklar Yaşam Geleceği Olarak Kendilerini Nerede ve Nasıl Görmektedirler?

Tablo 2. İl Çocuk Hakları Komite'sine Bağlı Çocuklar Yaşam Geleceği Hakkında Görüşleri

	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	Ö11	Ö12	Ö13	Ö14	f
İstediyim Mesleği Yaparken	X	X	X					X		X	X		X	X	8
Karar Verdiğim Meslekte				X	X		X		X			X			5
Gezerken						X									1

Tablo 2 incelendiğinde, katılımcıların gelecekte kendilerini şu an için istedikleri meslekte görmek istedikleri anlaşılmaktadır. Bazıları ise hayali olmasa da ulaşabilecekleri bir meslekte olmayı hedeflemektedir. Bu kapsamda örnek öğrenci görüşleri aşağıda verilmiştir.

- Yani gelecekte çok ilerisini düşünmem ama işte 20'li yaşlarda bir karakolda nöbet tutarım. (Ö12)
- Ben de Ankara'da mesleğimi elime almış, düzenimi tutturmuş bir şekilde yaşadığımı görüyorum. (Ö3)

İl Çocuk Hakları Komite'sine Bağlı Çocukların Özellikle Kariyer Gelişimleriyle İlgili Örnek Aldığı Rol Modeller Kimlerdir?

Tablo 3. İl Çocuk Hakları Komite'sine Bağlı Çocukların Özellikle Kariyer Gelişimleriyle İlgili Örnek Aldığı Rol Modeller

	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	Ö11	Ö12	Ö13	Ö14	f
Yok					X		X	X	X			X			5
Ailesi			X	X										X	3
Meslekteki bir kişi		X								X	X		X		4
Ünlü biri	X					X									2

Tablo 3 incelendiğinde, öğrencilerin çoğunluğunun rol modeli olmadığı görülmüştür. Ayrıca kalanlardan çoğunun da meslekteki bir kişiden etkilenerek kendilerine rol model seçtikleri görülmektedir. Bu kapsamda örnek öğrenci görüşleri aşağıda verilmiştir.

- Ben Bayburt'taki başsavcı olan Huzeyfe YÜCEDAĞ'I rol model alıyorum. Çok iyi birisi. (Ö2)
- Ben babamı rol model alıyorum. (Ö3)

İl Çocuk Hakları Komite'sine Bağlı Çocukların Kariyer Grup Rehberliği Programı Süresinde Hangi Kazanımları Elde Edebilmişlerdir?

Tablo 4. İl Çocuk Hakları Komite'sine Bağlı Çocukların Kariyer Grup Rehberliği Programı Süresinde Elde Ettikleri Kazanımlar

	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	Ö11	Ö12	Ö13	Ö14	f
İlgilerini fark etmiş				X				X							2
Meslekler hakkında bilgi			X			X	X			X	X		X	X	7
Endişeleri ile baş etmeyi		X													1
Katkısı yok					X							X			2
Kariyer süreci hakkında düzenleme	X								X						2
Araştırmaya teşvik									X						1

Tablo 4 incelendiğinde öğrencilerin yarsının kariyer grup rehberliği programı süresinde meslekler hakkında bilgi edinme, ilgilerini fark etme ve endişeleri ile başa etme gibi kazanımlar elde ettikleri görülmüştür. Çıkan sonuçlarla ilgili örnek öğrenci görüşleri aşağıda verilmiştir.

- Aynı zamanda müzikle ilgileniyorum. Müziğe de yönelmeyi ona ilgilim olduğu için onunla da uğraşmayı düşündüm. Bir ihtimal olarak ona da yönelebileceğimi düşünüyorum. (Ö8)
- Ya benim istediğim meslekler dolayısıyla hani bir de grup olarak bana pek bir etkisi olduğunu düşünmüyorum. Şu an seçtiğim mesleğe de yani pek bir etkisi olmadı. (Ö12)

İl Çocuk Hakları Komite'sine Bağlı Çocukların Kariyer Grup Rehberliği Programı Sürecine Yönelik Görüşleri Nasıldır?

Tablo 5. İl Çocuk Hakları Komite'sine Bağlı Çocukların Kariyer Grup Rehberliği Programı Sürecine Yönelik Görüşleri

	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	Ö11	Ö12	Ö13	Ö14	f
Bilgilendirici	X			X			X	X	X	X		X	X	X	9
Eğlenerek öğrenmek		X				X					X				3
Etkinliklerin fazla olması			X		X										2

Tablo 5'e bakıldığında öğrencilerin birçoğunun kariyer grup rehberliği programını bilgilendirici bulduğu görülmüştür. Ayrıca grup rehberliği programındaki etkinliklerin fazla olduğu ve eğlenceli olduğu da görülmüştür. Soruya yönelik öğrenci görüşleri aşağıda verilmiştir.

- Etkinlikler mesela oyunlar, konuşmalar çok bilgilendirici oldu. (Ö14)
- Güzel, eğlenceli kısa bir süreçti. Güzeldi bilgilendirici bir programdı. (Ö8)

Kariyer Grup Rehberliği Programının Eksik veya Olumsuz Yanları Nelerdir?

Tablo 6. Kariyer Grup Rehberliği Programının Eksik veya Olumsuz Yanları

	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	Ö11	Ö12	Ö13	Ö14	f
Yaş ortalaması olmaması					X		X	X	X		X	X			6
Kendini açam														X	1
Yok		X	X							X			X		4
Kısa olması	X			X		X									3

Tablo 6'ya bakıldığında öğrencilerin kariyer grup rehberliğinde eksik veya olumsuz olarak gördüğü konu yaş ortalamasının olmaması olarak değerlendirilebilir. Bu kapsamda yapılan grup rehberliğinin karma olması bazı öğrenciler tarafından olumsuz olarak yorumlanmıştır. 4 kişi de herhangi bir sorun olmadığını belirtmiştir. Öğrencilerin örnek görüşleri aşağıda verilmiştir.

- Eksik kısımları bence kişiler yaş ortalaması olarak seçilmeliydi. (Ö8)
- Daha uzun bir süreç daha iyi olabilirdi. Olumsuz bir düşüncem yok. (Ö1)

Kariyer Grup Rehberliği Programının Olumlu Yanları Nelerdir?

Tablo 7. Kariyer Grup Rehberliği Programının Olumlu Yanları

	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	Ö11	Ö12	Ö13	Ö14	f
Açıklayıcı					X			X		X					3
Eğlenceli						X							X	X	3
Bilgilendirici	X	X	X	X					X		X				6
Güzel							X					X			2

Tablo 7'ye göre öğrencilerin çoğunun kariyer grup rehberliği programının olumlu yanı olarak bilgilendirici olmasını görmüşlerdir. Diğerlerinin ise eğlenceli ve açıklayıcı bir program olmasını olumlu yönü olarak nitelendirmişlerdir. Öğrencilere ait örnek görüşler aşağıda verilmiştir.

- Olumlu yan olarak meslekle ilgili çok fazla bilgilendirme yaptınız, çok iyiydiniz. (Ö13)
- Olumlu yanları ise çok fazla var, direkt sunumla geçmeniz çok fazla etkinlik yaptınız. Anketler yaptınız bizi dinlediniz bu şekilde. (Ö3)

Kariyer Grup Rehberliği Programının İl Çocuk Hakları Komite'sine Bağlı Çocukların Okul Başarısına Varsa Katkısı Nasıldır?

Tablo 8. Kariyer Grup Rehberliği Programının İl Çocuk Hakları Komite'sine Bağlı Çocukların Okul Başarısına Katkısı

	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8	Ö9	Ö10	Ö11	Ö12	Ö13	Ö14	f
İstekli çalışmak								X							1
Etkisi yok		X	X				X					X		X	5
Bu konuda sorulan sorulara cevap verebiliyorum													X		1
İstedğim mesleğe odaklanmak	X					X				X					3
Bu konuda düşünmeye başlamak				X					X						2

Tablo 8'e bakıldığında öğrencilerin çoğunluğunun yapılan kariyer rehberlik programının okul başarısına etkisi olmadığını düşündükleri görülmüştür. Bunun sebebi olarak programın kısa bir sürede

gerçekleşmesi gösterilebilir. Bazı öğrencilerin görüşü ise yapılan programın istedikleri mesleğe odaklanmayı sağlamasının okul başarısına etkili olabileceğini düşünmekte oldukları görülmüştür. Bu soruya yönelik öğrencilerin verdiği bazı görüşler aşağıda yer almaktadır.

- Okul başarıma katkısı olacağını zannetmiyorum çünkü okul başarısı sadece matematik, kimya, biyoloji ibaret olduğu için meslek seçiminde şu anda bir faydası olduğunu zannetmiyorum. (Ö7)
- Okulla pek alakam yok, onu söyleyeyim. Yani derslerle alakalı da pek bir şey görmedim. (Ö12)

İl Çocuk Hakları Komite' sine bağlı çocukların grup rehberliği öncesi kariyer gelişim düzeyleri/mesleki olgunluk seviyeleri hangi düzeydedir? (Ön-test sonuçları)

Tablo 9. İl Çocuk Hakları Komite' sine bağlı çocukların grup rehberliği öncesi kariyer gelişim düzeyleri/mesleki olgunluk seviyeleri ön test sonuçları

Alt boyutlar	Ortalama	Ss
Bilgi	2.40	.337
Merak	2.12	.440
İlgi	2.75	.297
Denetim odağı	2.45	.346
Anahtar figürler	2.18	.403
Zaman perspektifi	2.50	.438
Planlama	2.31	.445
Benlik Kavramı	2.41	.437

İl çocuk hakları komitesine bağlı çocukların kariyer grup rehberliği programı öncesinde uygulanan kariyer keşif ölçeğinin alt boyutlarından bilgiye bakıldığında ortalamasının 2.40 olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre katılan öğrencilerin bilgi seviyelerinin yüksek olduğu sonucuna varılabilir. Kariyer keşif ölçeğinin merak ve anahtar figürler alt boyutlarının ortalaması da 2.12 ve 2,18 olarak hesaplanmıştır. Bu ölçeğe göre bakıldığında öğrencilerin merak ve anahtar figür alt boyutlarında orta düzey olduğu görülmüştür. Ölçeğin bir diğer alt boyutu olan ilgi boyutunun ortalaması da 2.75 çıkmıştır. İlgi boyutunun ortalaması diğer alt boyutlardan en yükseği olarak hesaplanmıştır. Bu sonuca göre değerlendirildiğinde öğrencilerin ilgi farkındalığı seviyesi oldukça yüksektir. Kariyer keşif ölçeğinin denetim odağı ve zaman perspektifi alt boyutlarına bakıldığında ortalamalarının 2.45 ve 2.50 olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre öğrencilerin denetim odağı ve zaman perspektifi alt boyutlarının yüksek olduğu sonucuna varılabilir. Uygulanan ölçeğin planlama alt boyutunun ise ortalaması 2,31 olarak hesaplanmıştır. Bu sonuca göre de öğrencilerin planlama yapma düzeylerinin ortalama olduğu düşünülebilir. Benlik kavramı alt boyutunun ortalaması ise 2.41 çıkmıştır. Bu alt boyut da 2. 40'ın üzerinde olduğu için yüksek sayılabilir.

İl Çocuk Hakları Komite' sine bağlı çocukların grup rehberliği sonrası kariyer gelişim düzeyleri/mesleki olgunluk seviyeleri hangi düzeydedir? (son-test sonuçları)

Tablo 10. İl Çocuk Hakları Komite' sine bağlı çocukların grup rehberliği sonrası kariyer gelişim düzeyleri/mesleki olgunluk seviyeleri son test sonuçları

Alt boyutlar	Ortalama	Ss
Bilgi	2.50	.326
Merak	2.28	.321
İlgi	2.70	.340
Denetim odağı	2.70	.342
Anahtar figürler	2.32	.461

Zaman perspektifi	2.60	.446
Planlama	2.61	.287
Benlik Kavramı	2.66	.339

İl çocuk hakları komitesine bağlı çocukların kariyer grup rehberliği programı öncesinde ve sonrasında uygulanan kariyer keşif ölçeğinin alt boyutlarına ayrı ayrı bakılmıştır. Bu alt boyutlardan bilgi alt boyutunun ön test sonuçlarında ortalaması 2.40 çıkmıştır. Program sonrası yapılan son test sonuçlarına bakıldığında bilgi alt boyutunun 2.50'ye yükseldiği ve artış gösterdiği görülmektedir. Kariyer keşif ölçeğinin merak ve anahtar figürler alt boyutunda da 0.10'un üzerinde bir artış olduğu görülmektedir. Artış sonucuna bakarak öğrencilerin program sonrası merak seviyelerinin arttığı ve anahtar figür edinme konusunda değişiklik yaşadıkları düşünülebilir. Ön test sonucunda en yüksek ortalamaya sahip alt boyutu olan ilgi de ise 0.5 oranında azalma olduğu görülmüştür. Bu sonuca bakıldığında program sonrası öğrencilerin ilgi seviyesinde düşüş olduğu düşünülebilir. Denetim odağı ve zaman perspektifim alt boyutlarında da yükselme görülmüştür. Ön test sonucunda 2.45 ve 2.50 olan alt boyutlar, son test hesaplamasında 2.60 ve 2.70 olarak bulunmuştur.

Program öncesinde 2.31 ortalama ile orta düzey çıkan planlama alt boyutu, son test sonucunda 2,61 olarak bulunmuştur. Bu ortalama ile de öğrencilerin planlama düzeylerinin program sonucunda arttığı düşünülebilir. Son alt boyut olan benlik kavramı ise 2.41 ortalama 2.66 ortalama yükselmiştir. Bu sonuç göz önüne alındığında ise ön test sonuçlarında yüksek olarak görünen benlik kavramı alt boyutunun daha fazla yükseltildiği görülmüştür. Sonuç olarak alt boyutlara bakıldığında ilgi alt boyutu dışında başka bir alt boyutta azalma görülmemiştir. Kariyer grup rehberliğinin diğer 7 (bilgi, merak, denetim odağı, anahtar figür, zaman perspektifi, planlama, belik kavramı) alt boyutta etkili olduğu görülmektedir.

İl Çocuk Hakları Komite' sine bağlı çocukların kariyer gelişim düzeyleri ön-test ile son-test puanları arasında anlamlı farklılık var mıdır?

Çocukların kariyer gelişim düzeylerinin ön test ve son test puanlarına göre farklılaşp farklılaşmadığı hususunda yapılan bağımlı örneklem t testi sonuçları aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

	n	$\bar{x}$	Ss	t	p
Ön test	14	123.92	10.20	3.65	0.003
Son test	14	133.00	9.55		

Tablo incelendiğinde, uygulanan grup rehberlik programının etkisini belirlemek için yapılan bağımlı örneklem t testi sonucuna göre son test puanları ön test puanlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır ($t_{14} = 3,65, p < .003$). Buna göre uygulanan grupla rehberlik programı İl Çocuk Hakları Komite' sine bağlı çocukların kariyer gelişimlerini destekleme konusunda etkili olmuştur.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada İl Çocuk Hakları Komite' sine bağlı çocukların genel olarak istediği meslek hakkında bilgi sahibi olmak ve kendi karar verdikleri meslekte çalışmak istedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum öğrencilerin meslek algılarının farkında olduklarına işaret etmektedir. İl Çocuk Hakları Komitesi'ne bağlı çocukların gelecekte, şu an için istedikleri mesleklerde görev almayı hedefledikleri belirlenmiştir. Diğer bir kısım katılımcının ise daha ulaşılabilir mesleklerde görev almayı tercih edecekleri sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada katılımcıların önemli bir kısmının rol modeli olmadığı görülmüştür. Katılımcılar geri kalanı ise ailesinden bir kişiyi, meslekteki bir kişiyi ve ünlü bir kişiyi rol model aldıkları belirlenmiştir. Katılımcılar Kariyer Grup Rehberliği Programı sürecinde meslekler hakkında yeni bilgiler elde etme

ilgi ve yeteneklerini fark etme ve endişeleri ile baş etme gibi kazanımları elde ettikleri görülmüştür. Katılımcıların Kariyer Grup Rehberliği Programını bilgilendirici bulduğu ortaya konulmuştur, bunun yanında katılımcılar süreç boyunca yapılan sosyal etkinlikleri eğlenceli bulduğu görülmüştür. Bu durum kariyer grup rehberliğini katılımcıların kariyer gelişimlerinin yanında sosyal gelişimlerini de desteklediğini ortaya koymuştur.

Bu çalışmanın eksik ve olumsuz yanı katılımcıların yaşlarının aynı veya birbirine yakın olmaması olarak görülmüştür. Katılımcıların yaş bakımından birbirine daha yakın olması kariyer grup rehberliğinin daha etkili olmasına katkıda bulunacağını ortaya konulmuştur. Bu çalışma, Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü Çocuk Hakları Komitesi'ne bağlı çocuklar ile sınırlı kalmıştır. Bu çalışmanın katılımcılar açısından olumlu yanları ise bilgilendirici ve sosyal etkinliklerle desteklenerek eğlenceli bir ortamın oluşturulması olmuştur. Bu sayede programın katılımcılar üzerinde etkililiği çok daha fazla olmuştur.

Kariyer Grup Rehberliği Programı öğrencilerin okul başarısı üzerinde etkili olmadığı görülmüştür. Program, katılımcıların kariyer gelişimine odaklanmıştır ve bu durum katılımcıların okullarında temel bilimler üzerine aldıkları dersler üzerinde bir etki oluşturmamıştır. İl Çocuk Hakları Komite'sine bağlı çocukların kariyer grup rehberliği programı öncesinde uygulanan kariyer keşif ölçeğinden elde edilen bulgulara göre katılımcılar ölçeğin bilgi, ilgi, denetim odağı, zaman perspektifi ve benlik kavramı alt boyutlarında kariyer gelişim düzeyleri/mesleki olgunluk seviyeleri bakımından yüksek farkındalığa sahip oldukları görülmüştür. Aynı ölçeğin merak, anahtar figürler, planlama alt boyutlarında ise orta düzeyde oldukları ortaya çıkmıştır.

İl Çocuk Hakları Komite'sine bağlı çocukların kariyer grup rehberliği programı sonrasında kariyer gelişim düzeyleri/mesleki olgunluk seviyelerinde değişiklik olduğu ortaya çıkmıştır. Program öncesinde ve sonrasında uygulanan kariyer keşif ölçeğinin alt boyutlarındaki (bilgi, merak, denetim odağı, anahtar figür, zaman perspektifi, planlama, belik kavramı) değişiklikler incelenmiştir. Bu durum kariyer grup rehberliğinin katılımcıların kariyer gelişim düzeyleri/mesleki olgunluk seviyeleri üzerindeki etkililiğini ortaya koymuştur.

Bu çalışmada kariyer keşif ölçeği ön test ve son test puanlarında anlamlı düzeyde farklılaşma olduğu ortaya konulmuştur. Kariyer grup rehberliğinin İl Çocuk Hakları Komite'sine bağlı çocukların kariyer gelişim düzeyleri üzerinde anlamlı bir değişikliğe yol açtığı ve kariyer gelişimlerini desteklediği görülmüştür.

Çalışma sonucunda elde edilen bulgulara göre grup rehberliği oturumları çocukların kariyer yaşantılarını (meslek seçimi, kendini tanıma, okul başarısı, bir üst eğitim kurumuna hazırlanma, değerleriyle uyuşan meslek ve işte çalışma vb.) tasarımlarında destekleyici olduğu görülmüştür. Bayburt Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü Çocuk Hakları Komitesi'ne Bağlı Çocukların Kariyer Gelişimlerinin Desteklenmesi amacıyla yürütülen grup rehberliği oturumları çocukların kişisel, sosyal, eğitsel ve mesleki alanlardaki gelişimlerini desteklediği görülmüştür. Grup rehberliği oturumları çocukların kariyer örüntülerini fark etme, kendi ilgi ve yeteneklerini tanıma noktasında destekleyici olmuştur. Alan yazın incelendiğinde korunmaya ihtiyacı olan çocukların kariyer gelişimlerini bir müdahale programı ve grup çalışmaları şeklinde inceleyen rehberlik ve psikolojik danışma alanında bir araştırmaya rastlanılmamıştır. Fakat alan yazında başka gruplar üzerinde benzer sonuçların elde edildiği çalışmalara rastlamak mümkündür. Örneğin, ülkemizde kariyer grup rehberliği üzerine yapılan Kariyer Karar Verme Grup Rehberliği (Coşgun ve Demir, 2019) programının sonuçları ile tutarlılık göstermektedir. Söz konusu çalışma, grup üyelerinin kariyer karar verme güçlüklerini anlamlı

düzye azalttığını ortaya koymuş ve kariyer gelişimlerini destekleyici rol oynadığı görülmüştür. Yine başka bir grup rehberliği çalışmasında (Osman vd., 2020) grup üyelerinin mesleki olgunluk düzeylerinde artış olduğu bulunmuştur. Benzer başka bir çalışmada hemşirelik son sınıf öğrencilerine verilen kariyer grup danışmanlığı programının kariyer kararsızlığının azaltılmasında ve kariyer karar verme yetkinliği düzeyinin artırılmasında etkili olduğu belirlenmiştir (Kahraman, 2020). Benzer sonuçlar ortaya çıkaran başka bir çalışmada ise grup rehberliği oturumlarının üniversite öğrencilerinin kariyer gelişimini olumlu yönde etkilediğini ortaya koymuştur (Atasever, 2023). Başka bir örneklem üzerinde yapılan grup rehberliği oturumunda da yapılan çalışmanın öğrencilerin mesleki olgunluk düzeylerini artırmada etkili olduğunu ortaya çıkarmıştır (Gönültaş vd., 2020). Bayburt örneğinde elde edilen sonuçlarla literatürde ele alınan çalışmaların sonuçları tutarlılık gösterdiği söylenebilir.

Bayburt örneğinde grup rehberliği oturumlarının destekleyici role sahip olduğu ve grup rehberliği oturumlarının farklı yaş gruplarında da destekleyici olacağı öngörülmektedir. Komitede yer alan çocukların grup rehberliği oturumları sayesinde kendilerini tanıması, mesleki bilgi ve becerilerini fark etmesi kariyer gelişimi açısından önem arz etmektedir. Kendi yaşamlarında sorumlulukları eline almak, olumlu rol modeller aracılığıyla bir mesleğe yönelmek hatta yükseköğretim kurumlarında öğrenim görmek kariyer gelişimi açısından ve komitede yer alan çocukların sosyal ve kişisel uyumunu sağlayıp hayata tutunmaları bakımından önem arz etmektedir. Bu kapsamda grup rehberlik oturumlarının Bayburt örneğindeki etkililiğinden yola çıkarak benzer çalışmaların yaygınlaştırılması önerilmektedir.

Çatışma Beyanı ve Etik Bildirim

Araştırmacıların araştırma ile ilgili diğer kişi ve kurumlarla yaşanabilecek herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

Bu çalışma Bayburt Üniversitesi Etik Kurulu'nun 04.07.2024 tarih ve 194 sayılı onayı doğrultusunda gerçekleştirilmiştir.

Yazarların Katkı Oranı Beyanı

Bu araştırmada yazarların araştırma sürecine katkıları eşittir. Tüm yazarlar süreçte ortak sorumluluk sahibidir.

Destek ve Teşekkür Beyanı

Bu makale, TÜBİTAK 2209-A-Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı kapsamında finanse edilmiştir. TÜBİTAK' a vermiş olduğu destek için teşekkür ederiz.

Kaynaklar

- Adler, A. (2000). *Yaşamın anlamı ve amacı* (5. baskı). K. Şipal (Çev.). Say Yayınları.
- Atasever, A. N. (2023). Kariyer planlama psiko-eğitim programının kariyer gelişimine etkisi. *Rahva Teknik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(1), 45-57.
- Bacanlı, F. (2012). Lise öğrencileri için mesleki grup rehberliği programı ve uygulama kılavuzu. Nobel Akademi Yayınları.
- Bacanlı, F., Özer, A., & Sürücü, M. (2007, Ekim). *Çocuklar için kariyer gelişim ölçeğinin faktör yapısı ve güvenilirliği*. IX. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi, Çeşme, İzmir.
- Bakırcı, M. (2014). Yetiştirme yurdunda kalan çocukların eğitim problemleri-değerler eğitimi ile ilişkili bir değerlendirme. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 75-106.
- Bayoğlu, A., & Purutçuoğlu, E. (2010). Yetiştirme yurdunda kalan ergenlerin gelecek beklentileri ve sosyal destek algıları. *Kriz Dergisi*, 18(1), 27-39.
- Cılga, İ. (1999). Türkiye'de çocuk hakları çalışmaları. *Cumhuriyet ve Çocuk*, 2, 506-516.
- Coşgun, H. (2019). Kariyer karar verme grup rehberliği programının öğrencilerin kariyer karar verme günlük düzeylerine etkisinin incelenmesine yönelik bir araştırma (Tez No. 556318) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi-İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Çivitci, A. (2018). Grup psikoeğitimi. Pegem Akademi Yayınları.
- Drier, H. N. (2000). Special issue introduction: Career and life planning key feature within comprehensive guidance programs. *Journal of Career Development*, 27(2), 73-80.
- Gottfredson, L. S. (2004). Applying Gottfredson's theory of circumscription and compromise in career guidance and counseling. In S. D. Brown ve R. W. Lent (Eds), *Career development and counseling: Putting theory and research to work* (pp. 71-100). John Wiley & Sons.
- Gönültaş, O., & Çakır, M. A. (2020). Mesleki grup rehberliği programının lise 11. sınıf öğrencilerinin mesleki olgunluk düzeylerine etkisi. *İnsan ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(2), 639-653.
- Hanson, W. E., Creswell, J. W., Clark, V. L. P., Petska, K. S. & Creswell, J. D. (2005). Mixed methods research designs in counseling psychology. *Journal of Counseling Psychology*, 52(2), 224.
- Işık, Ş., (Ed.). (2016). Liselerde grup rehberliği etkinlikleri. Pegem Akademi Yayınları.
- Işık, Ş., (Ed.). (2016). Ortaokulda grup rehberliği etkinlikleri. Pegem Akademi Yayınları.
- Jacobson, N. S., & Truax, P. (1992). Clinical significance : A statistical approach to defining meaningful change in psychotherapy research. In A. E. Kazdin (Ed.), *Methodological issues & strategies in clinical research* (pp. 631-648).
- Kahraman, F. (2020). Hemşirelik öğrencilerine verilen kariyer danışmanlığının kariyer kararsızlığı ve kariyer karar verme yetkinliği üzerine etkisi (Tez No. 617683) [Doktora tezi, İnönü Üniversitesi-Malatya]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Kuzgun, Y. (1982). Mesleki rehberliğin bireylerin yetenek ve ilgilerine uygun meslekleri tanımalarına etkisi [Doçentlik tezi, Ankara Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Miles, M., B., & Huberman, A., M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded Sourcebook*. (2nd ed.).

Thousand Oaks, CA: Sage.

- Oktaç, S. M. (2021). Devlet koruması altında kalarak yetişkinliğe erişmiş bireylerin yurt sonrası sosyal adaptasyonları üzerine bir inceleme: Erzincan ili örneği (Tez No. 668579) [Yüksek lisans tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Özaydın, S. (2021). Çocuklarda kariyer gelişimini destekleme psiko-eğitim programının etkililiğinin incelenmesi (Tez No. 696782) [Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi-İzmir]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Özaydın, S., & Siyez, D. M. (2022). Kariyer keşfi ölçeği: Türkçeye uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çalışması. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (12), 249-270.
- Özkan, A. (2019). Kariyer gelişimi psiko-eğitim programının 5. sınıf öğrencilerinin kariyer gelişimi ve karar vermelerine etkisi (Tez No. 556078) [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Roe, A. (1968). Early determinants of vocational choice. *Journal of Counseling Psychology*, 4(3), 217-218.
- Sosyal Hizmetler Kanunu (SHK), Resmî Gazete 5799, (24 Mayıs 1983), Kanun No. 2828, md.3/b
- Super, D. E. (1980). A life-span, life-space approach to career development. *Journal of Vocational Behavior*, 16(3), 282-298.
- Şenol, D., & Dinç, A. (2016). Türkiye'nin Suriyeli çocuk gelinleri: Sosyolojik bir değerlendirme. Suriyeli Çocuklarla El Ele" Uluslararası Göç ve Çocuk Sempozyumu, Üsküdar Üniversitesi- İstanbul.
- Yavuzer, H. (1999). Çocuk psikolojisi. Remzi Kitabevi.
- Yıldız, M. (2015). Kariyer ve yetenek gelişimi öz yeterlik ölçeğinin türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Electronic International Journal of Education, Arts and Science*, 1(2), 164-180.

Ek 1. Kariyer Grup Rehberliği Programı

Zaman	Görev Tanımları
1. Hafta	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Proje üyelerine grup rehberliği, programı, kazanımları, kariyer gelişim alanı, grup rehberliği etkinliklerinin tanıtılması, anlatılması ➤ Haftalık uygulama yapılacak görev kişilerin belirlenmesi ➤ Grup rehberliği materyallerinin hazırlanması
2. Hafta	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mesleki İlgi, Yetenek ve Değer Kavramlarının Anlatılması ➤ Uygulanacak test, envanter ve ölçme araçlarının belirlenmesi, incelenmesi ➤ Nitel oturum sonu değerlendirme formlarının hazırlanması
3.hafta	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Öğrencilerden ön-test uygulaması ve nitel verilerin toplanması ➤ Grupla tanışma etkinliğinin gerçekleştirilmesi ➤ Öğrencilere kariyerle ilgili bazı temel kavramların anlatılması ➤ Öğrencilerin programdan amaç ve beklentilerinin belirlenmesi
4. Hafta	<ul style="list-style-type: none"> ➤ İş, meslek, uğraş ve kariyer kavramlarını tanımlar. (Bazı Kavramlar Etkinliği) ➤ Meslek seçiminin önemini fark eder. (Meslek Seçimimde Hataya Yer Yok! Etkinliği)
5.Hafta	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Meslek sahibi olmanın önemini açıklar. (En Popüler Cevaplar Etkinliği) ➤ İlgilerin meslek seçimindeki rolünü fark eder. (Hoşlandığım Geleceğim Etkinliği)
6. Hafta	<ul style="list-style-type: none"> ➤ İsteddiği meslek veya okulla ilgili bilgi toplar. (Hangi Okul Bana Uygun? Veya Ne İş Olsa Yapmam! Etkinliği) ➤ Çeşitli mesleklerin toplum yaşamındaki önemini fark eder. (Bil Bakalım Etkinliği)
7. Hafta	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kariyer planlama basamaklarını açıklar. (Kariyer Adımları Etkinliği) ➤ Kariyer planlamanın gelişim dönemlerinde farklılık gösterebileceğini fark eder. (Hayalden Gerçeğe Etkinliği)
8. Hafta	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mevcut kariyer hedeflerinin gerçekleştirilmesini değerlendirir. (Adım Adım Başarıya Etkinliği) ➤ Bireysel kariyer planlama dosyası hazırlar. (Yol Haritam: Kariyer Dosyam Etkinliği)
9. Hafta	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kariyer Pastası Kesimi, Kutlama ve Katılımcılara Başarı Belgelerinin Takdimi, Vedalaşma ve Sonlandırma Oturumu ➤ Son-test uygulaması ve nitel verilerin toplanması

Supporting the Career Development of Children Depending on the Child Rights Committee of the Provincial Directorate of Family and Social Services (Bayburt Case)

Mümin Tok*, Medine Elma**, Fehime Tacir***, Öykü Sude Akdemir****

Abstract

The understanding of lifelong development, together with the development of the field of career counseling, has led to the understanding of lifelong career development. Lifelong career development is actually aimed at enabling individuals to design their career lives and take steps towards self-actualization starting from the preschool period. The childhood period, which is the beginning of career development, is considered as a critical period; with various programs and interventions, it is aimed for children to fulfill their developmental duties and responsibilities in a healthy way. The Provincial Child Rights Committee within the Family and Social Services plays an important role in ensuring the rights and responsibilities of children in need of protection, guiding them and providing them with basic life skills. Committee member children, who have difficulty in finding suitable role models and shaping their career development and preferences, need to gain additional skills, increase their social cohesion and be supported when they have difficulty in making decisions, apart from the help and educational activities they receive at school and in the institution. The aim of this study is to support the career development of children affiliated to the Bayburt Provincial Directorate of Family and Social Services Provincial Child Rights Committee with the help of a group guidance program. In the study, a 9-week career group guidance program was implemented. The project will support the career development of the children in the Provincial Children's Rights Committee and is also important for PDR students, who are project partners, to experience professional skills, equipment and practices. This study is a mixed-method study in which qualitative and quantitative measurements are used together. Sequential explanatory method, one of the sequential mixed design studies, was used in the study. The study group of the research consists of children affiliated to the Children's Rights Committee of Bayburt Provincial Directorate of Family and Social Services. Career Development Scale for Children and Career Exploration Scale were used as data collection tools. According to the findings, group counseling sessions were found to be supportive in forming children's career patterns.

Keywords: Career development, group guidance, consecutive mixed pattern

Article History

Received: 20/09/2024

Correction: 21/10/2024

Accept: 14/12/2024

*Psychological Counsellor Mümin TOK, Bayburt University, 0009-0006-8872-9358, İstanbul, Türkiye, psk.dan.mumintok@gmail.com

**Psychological Counsellor Medine ELMA, Bayburt University, 0009-0002-4013-855X, Konya, Türkiye, medineelma264@gmail.com

***Psychological Counsellor Fehime TACİR, Bayburt University, 0009-0004-5822-184X, Şanlıurfa, Türkiye, fehime.tacir1532@gmail.com

****Psychological Counsellor Öykü Sude AKDEMİR, Bayburt University, 0009-0008-8992-6622, Samsun, Türkiye, oykusudea@gmail.com

For citation: Tok, M., Elma, M., Tacir, F., & Akdemir, Ö. S. (2024). Supporting the career development of children depending on the Child Rights Committee of the Provincial Directorate of Family and Social Services (Bayburt case). *OJCES*, 2(4), 162-193. <https://10.5281/zenodo.14556186>

Article supplement information: This article is derived from the project study titled 'Supporting the Career Development of Children Affiliated to Bayburt Provincial Directorate of Family and Social Services Children's Rights Committee' supported by TUBITAK 2209-A-University Students Research Projects Support Programme.

Introduction

Occupational choice is the individual's evaluation of the occupations open to him/her in terms of various aspects and deciding on an occupation with more desirable aspects and less undesirable aspects in terms of his/her own needs (Kuzgun, 1982). Group counselling is a group work that aims to provide information and skills in order to support individuals' personal, social, educational and professional development and to facilitate their coping with the possible difficulties they face or may face in these areas (Çivitçi, 2020). In guidance and counselling studies, a large part of group guidance/group counselling activities are carried out in the form of choosing a profession, exploring careers, getting to know oneself, and learning about the school process, especially in the field of career (Özaydın, 2021; Özkan, 2019). The childhood period, which extends to the young adulthood stage and is evaluated in a broad perspective including parameters such as physical, cognitive, social and legal status, is considered to be the most critical period open to social influence and external interventions (Yavuzer, 1999). Although the understanding that the foundations of adolescence and adulthood in human psychology are laid in childhood, according to many theorists, childhood is also considered to be a very important and critical time period in terms of career development (Adler, 2000; Gottfredson, 2004; Roe, 1968; Super, 1980).

In the Child Protection Law No. 5395, children who are categorised as 'children in need of protection', which covers a large proportion of the child population in Turkey, are defined as 'children whose physical, mental, moral, social and emotional development and personal safety are in danger, who are neglected or abused, or who are victims of crime' (Cilga, 1999). According to the Law No. 2828 on Social Services and Child Protection Agency of the Constitution of the Republic of Turkey, 'a child in need of protection is a child whose physical, mental and moral development or personal safety is in danger, who is without a mother or father, without a mother or father, whose mother or father or both of them are unknown, who has been abandoned by his/her mother or father or both of them, who has been neglected by his/her mother or father or both of them, who has been neglected by his/her mother or father, who has been involved in prostitution, begging, alcoholic exploitation, who has been neglected or abused by his/her mother or father, or who has been a victim of crime' (Cilga, 1999); left defenceless against all kinds of social dangers and bad habits such as prostitution, begging, use of alcoholic beverages or narcotic substances and dragged into wandering' (SHK, 1983). These children, who are taken under state protection, continue their lives either under institutional care, in foster families or with their own families with socio-economic support. These children, who have to struggle with difficult life events, sometimes have difficulties in developing themselves and finding positive role models (Oktay, 2021). In order to ensure that these children are aware of their rights and responsibilities in their professional, social and individual lives, Provincial Child Rights Committees are established under the Provincial Directorate of Family and Social Services. Through the activities and practices of these committees, activities and studies are carried out to increase the social and personal adaptation of children in need of protection, such as life skills, career development, academic success and communication skills.

Children in need of protection have limited opportunities to take responsibility for and find solutions to daily life tasks and problems within the education programme. This situation essentially means artificial life experience for these children, less struggle with vital difficulties and ultimately limited experience of jobs (Oktay, 2021). They work in any profession rather than the jobs and professions they want and are interested in, and do not attach much importance to their career development. However,

educational institutions, starting from the primary school stage, should make arrangements to create an educational environment that will confront children with real life conditions and successfully ensure the transition from school to business life (Bakırcı, 2014). Because every individual has the right and responsibility to acquire the necessary knowledge and experience from an early age in order to learn career planning skills and make informed choices (Drier, 2000). When the literature was examined, no research was found in the field of guidance and psychological counselling that examined the career development of children in need of protection in the form of an intervention programme and group studies. Taking responsibilities in their own lives, orienting towards a profession through positive role models, and even studying in higher education institutions are important in terms of career development and in terms of ensuring the social and personal adaptation of the children in the committee and holding on to life.

Aims and Objectives

The aim of the study is to ensure the participation of children affiliated to the Provincial Children's Rights Committee (Bayoğlu & Purutçuoğlu, 2010; Şenol & Dinç, 2016), whose lack of positive role models, inability to achieve high academic achievement, difficulty in continuing higher education and successful career development skills are generally weak, in activities such as choosing a profession, becoming aware of their talents, interests and values, and creating a career future in accordance with their developmental periods. In this context, the aim of the study is to support the career development of children of secondary or high school age who are affiliated to the Family and Social Services Children's Rights Committee and to implement various activities by providing group guidance to third year psychological counselling and guidance students who can be positive role models for them to achieve this goal. Within the scope of this purpose, answers to the following questions were sought:

1. What are the opinions of the children affiliated to the Provincial Children's Rights Committee about the career group guidance programme (career choice, career perception, role models, achievements, contribution to school success, positive and deficient aspects)?
2. What is the level of career development/vocational maturity of the children affiliated to the Provincial Child Rights Committee before the group counselling? (pre-test results)
3. What is the level of career development/vocational maturity of children affiliated to the Provincial Child Rights Committee before group counselling? (post-test results)
4. Is there a significant difference between the pre-test and post-test scores of the career development levels of children affiliated to the Provincial Child Rights Committee?

Method

Research Model

This study is a mixed method research in which qualitative and quantitative measurements will be used together. Sequential explanatory method, one of the sequential mixed design studies, was used in the study. In the sequential explanatory research method, the quantitative data of the study are first collected and then the process of obtaining qualitative data begins. In this method, in which both types of data are not given equal priority, the processes and analyses related to quantitative data are carried out first. Qualitative data are generally used to expand and deepen the findings obtained from quantitative data (Hanson et al., 2005).

Universe and Sample

The study group of the research consists of children within the Children's Rights Committee of Bayburt Provincial Directorate of Family and Social Services. The age range of the participants varies from secondary school to high school. Practices were carried out with students similar in age and professional maturity on a voluntary basis and with the permission of the institution. In addition, a group of high school students was formed and the Vocational Group Guidance Programme (Bacanlı, 2012) and the application guide were used. In this context, the study was carried out with 14 students in total. Student names were coded and presented. Demographic characteristics of the participants are presented below:

Participant	Classroom	age	Gender
S1	5rd class	11	Female
S2	5rd class	11	Female
S3	6rd class	12	Male
S4	7rd class	13	Male
S5	8rd class	14	Female
S6	9rd class	15	Male
S7	11rd class	17	Male
S8	11rd class	17	Female
S9	11rd class	17	Female
S10	11rd class	17	Female
S11	11rd class	17	Female
S12	12rd class	18	Male
S13	12rd class	18	Male
S14	12rd class	18	Female

Implementation Process

Career group guidance programme was planned as a 9-week process within the scope of TUBITAK 2209-A student project and career group guidance sessions were formed accordingly (See Appendix 1). Career group guidance sessions were hosted by Bayburt Provincial Directorate of Family and Social Policies and the group sessions were held in the conference hall of the provincial directorate. The career group guidance programme was implemented for 2 hours per week with the participation of 14 students and practitioners.

In the first week, the project coordinator and the consultant introduced and explained the group guidance, programme, achievements, career development area, group guidance activities to the project members. In addition, the persons in charge of the weekly implementation were determined and group guidance materials were prepared. In the second week, the concepts of vocational interest, ability and value were explained. In addition, tests, inventories and measurement tools to be applied by the project team were determined. In the third week, the career exploration and career development scale and pre-test were applied to collect quantitative data from the students. Afterwards, a group meeting and warm-up activity was carried out. Then, some basic concepts related to career were explained to the students. In the fourth week, some concepts activity was adapted and carried out by the project team in order for children to define the concepts of work, profession, occupation and career. In the fifth week, various activities were carried out for the children to comprehend the importance of having a profession and to realise their interests.

In the sixth week, the project team carried out which school is suitable for me or what job would I not do! activity in order for the children to collect information about the profession or school they want. Afterwards, guess what activity was carried out in order for the children to realise the importance of various professions in the life of the society. In the seventh week, career steps activity was implemented by the project team in order for the children to explain the career planning steps. In the eighth week, firstly, a step-by-step success activity was implemented for the children to evaluate the realisability of their current career goals. Then, My road map; my career file activity was applied to the whole group in order to teach children to prepare an individual career planning file. In the ninth week, a one-session group counselling was conducted. Then, the post-tests and the collection of qualitative data were carried out by the project coordinator and project partners.

Data Collection Tools

Interview method was used to collect qualitative data. In this context, a semi-structured interview form prepared by the project team was used. After the interview form was prepared, expert opinions were obtained from two faculty members who have studies on career development. As a result of the expert opinions, it was determined that the form was suitable for the student and the subject. In addition, it was applied to two non-participant students and it was determined that it was suitable for the student. In the interview form, questions about professional and career development were included. Related questions were presented above as research questions. Interviews were conducted both individually and in groups as focus group interviews. The interviews were conducted by the project team. As quantitative measurements, evaluations were made with pre-test measurements before the career group guidance process started and post-test measurements to be made after the end of the process. The career development of the group members was evaluated quantitatively. The Career Development Scale for Children (CCDC) (Bacanlı et al., 2007) and Career Exploration Scale (CES) (Özaydın & Siyez, 2022) were used as data collection tools.

Career Development Scale was developed by Schultheiss and Stead (2004) to determine the career development levels of students and adapted to Turkish by Bacanlı et al. It consists of 8 subscales (curiosity/research, knowledge, key figures, interests, locus of control, time perspective, self-concept and planning) and 52 items. In order to evaluate the reliability of the Turkish form of the CCRS, internal consistency coefficients for the general and subscales of the scale were calculated using Cronbach's Alpha coefficient. The Cronbach Alpha values obtained are as follows: $\alpha = .78$ for the whole scale, $\alpha = .64$ for the knowledge subscale, $\alpha = .60$ for the curiosity/investigation subscale, $\alpha = .64$ for the interests

subscale, $\alpha = .76$ for the locus of control subscale, $\alpha = .49$ for the key figures subscale, $\alpha = .49$, $\alpha = .65$ for the time perspective subscale, $\alpha = .81$ for the planning subscale, and $\alpha = .73$ for the self-concept subscale.

Career Exploration Scale, 4-7. It was developed to determine the extent to which 4th-7th grade students are interested in career exploration behaviours and consists of 9 items. The response format of the scale is organised in a five-grade structure as '(1) Never, (2) Once or Twice, (3) A Few Times, (4) Many Times, (5) Quite a Lot of Times'. The highest score to be obtained from the scale is 45 and the lowest score is 9. The higher the scores obtained from the scale, the higher the career exploration. In the analyses conducted with 816 students, the construct validity of the scale was confirmed, it was found to provide measurement invariance according to gender and to have equivalent scale validity. Cronbach's alpha reliability coefficient was calculated as .83 and test-retest reliability coefficient was calculated as .87. The results show that the QAS is a valid and reliable measurement tool.

Data Collection

In the qualitative part of the study, information was collected from the participants with a semi-structured interview form before the career group guidance process started and at the end of each session. In addition, a focus group interview was conducted with the group members in the finalisation session. The academic advisor took an active role in collecting and analysing the data and participated in the group sessions. Data were collected through face-to-face interviews. The interviews were recorded with a voice recorder with the permission of the participants. The recordings were used to transcribe the data. Quantitative data were collected through the relevant scales. The relevant scales were distributed to the participants and they were asked to fill them in individually. Quantitative data were collected by the project team before and after the group counselling process.

Data Analysis

Content analysis method was used to analyse the qualitative data obtained within the scope of the project. In this context, the answers from the group members were collected under certain codes and categories and themes were determined. The coding was done by the project team under the guidance of the project advisor and the inter-coder reliability value was calculated. In the reliability calculation of the study, the inter-coder reliability value was calculated as .86 according to the formula specified by Miles and Huberman (1994). For the analysis of quantitative data, normality analysis was performed first. Within the scope of normality analysis, skewness and kurtosis coefficients and histogram graph were analysed. As a result of the analysis, it was determined that the data showed normal distribution. In this context, descriptive statistics and dependent sample t test were calculated.

Some precautions were taken for the validity and reliability of the research. In this context, data diversification was provided by using different data collection tools. The research was conducted by taking expert opinions at different stages of the research (in the preparation of the career guidance programme, in the creation of the interview form, etc.). At the same time, the reliability of the data was ensured by obtaining participant confirmation while interviewing the participant students.

Findings

The findings of this project are presented in detail below, taking into account the research questions. Firstly, qualitative findings are presented and then quantitative findings are presented.

What is the Occupational Choice and Career Perception of the Children Affiliated to the Provincial Child Rights Committee and Where and How Do They See Themselves as Life Future?

As a result of the focus group interviews, the following codes and themes were created by taking into account the answers received from the students.

Table 1. Career Choice, Career Perception and Life Future of Children Affiliated to the Provincial Child Rights Committee

	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	S9	S10	S11	S12	S13	S14	f
Doing the Profession I Love	X							X		X				X	4
To get information about the profession I want	X	X	X						X				X		5
Working in the Profession I Decided												X			1
High Income							X								1
Exploring Options									X						1
Undecided						X									1

When Table 1 is examined, it is determined that the students find themselves doing the profession they like. In addition, it was concluded that the majority of the students wanted to have information about the profession they wanted and would work in the profession they decided. In this context, sample student opinions are given below.

- I am trying to learn information about the profession you want and I have more or less knowledge about them. (S2)
- I want to do a profession I like, it will be more suitable for me. I will enjoy what I do (S1)

Where and How Do Children Affiliated to the Provincial Child Rights Committee See The Future of Life?

Table 2. Opinions of Children Affiliated to the Provincial Child Rights Committee on the Future of Life

	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	S9	S10	S11	S12	S13	S14	f
Doing the Profession I Want	X	X	X					X		X	X		X	X	8
In the Profession I Decided				X	X		X		X			X			5
Travelling						X									1

When Table 2 is analysed, it is understood that the participants want to see themselves in the profession they currently want in the future. Some of them aim to be in a profession that they can reach even if it is not their dream. In this context, sample student opinions are given below.

- I mean, I don't think too far ahead in the future, but I would stand guard at a police station in my 20s. (Ö12)

- I see that I live in Ankara in a way that I have taken my profession into my hands and have settled down (S3).

Who are the Role Models that Children Affiliated to the Provincial Child Rights Committee Look Up to, Especially Regarding Their Career Development?

Table 3. Role Models that Children Affiliated to the Provincial Children's Rights Committee Look Up to, Especially Regarding Their Career Development

	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	S9	S10	S11	S12	S13	S14	f
None					X		X	X	X			X			5
Family			X	X										X	3
A person in the profession		X								X	X		X		4
A famous person	X					X									2

When Table 3 is analysed, it is seen that the majority of the students do not have a role model. In addition, it is seen that most of the remaining students were influenced by a person in the profession and chose a role model for themselves. In this context, sample student opinions are given below.

- I take Huzeyfe YÜCEDAĞ, the chief prosecutor in Bayburt, as a role model. He is a very good person. (T2)
- I take my father as a role model. (S3)

Which gains were achieved by the children affiliated to the Provincial Child Rights Committee during the Career Group Guidance Programme?

Table 4. Achievements of Children Affiliated to the Provincial Child Rights Committee during the Career Group Guidance Programme

	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	S9	S10	S11	S12	S13	S14	f
Recognised their interests				X				X							2
Knowledge about professions			X			X	X			X	X		X	X	7
Coping with their concerns		X													1
No contribution					X							X			2
Organisation about the career process	X								X						2
Encouragement to research									X						1

When Table 4 is examined, it is seen that half of the students gained gains such as obtaining information about professions, realising their interests and coping with their concerns during the career group guidance programme. Sample student opinions about the results are given below.

- I'm also interested in music. I thought I would also be interested in music because I'm interested in it. I think I can also turn to it as a possibility. (S8)
- Because of the professions I want, I don't think it had much effect on me as a group. It didn't have much effect on the profession I have chosen now. (S12)

What are the opinions of children affiliated to the Provincial Child Rights Committee on the Career Group Guidance Programme Process?

Table 5. Opinions of Children Affiliated to the Provincial Child Rights Committee on the Career Group Guidance Programme Process

	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	S9	S10	S11	S12	S13	S14	f
Informative	X			X			X	X	X	X		X	X	X	9
Learning by having fun		X				X					X				3
High number of activities			X		X										2

Table 5 shows that most of the students found the career group guidance programme informative. In addition, it was also seen that the activities in the group guidance programme were too much and fun. Student views on the question are given below.

- Activities such as games and speeches were very informative (S14).
- It was a nice, fun short process. It was a good, informative programme. (S8)

What are the shortcomings or negative aspects of the Career Group Guidance Programme?

Table 6. Deficiencies or Negative Aspects of the Career Group Guidance Programme

	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	S9	S10	S11	S12	S13	S14	f
No average age					X		X	X	X		X	X			6
Not being able to open oneself														X	1
None		X	X							X			X		4
Short length	X			X		X									3

When Table 6 is analysed, it can be evaluated that the issue that students see as missing or negative in career group guidance is the lack of average age. In this context, the fact that the group guidance was mixed was interpreted negatively by some students. 4 students stated that there was no problem. Sample opinions of the students are given below.

- I think the missing parts should have been chosen as the average age (S8).
- A longer process would have been better. I do not have a negative opinion. (S1)

What are the positive aspects of the Career Group Guidance Programme?

Table 7. Positive aspects of the Career Group Guidance Programme

	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	S9	S10	S11	S12	S13	S14	f
Explanatory					X			X		X					3
It's fun						X							X	X	3
Informative	X	X	X	X					X		X				6
It's beautiful							X					X			2

According to Table 7, most of the students saw the informative nature of the career group guidance programme as a positive aspect. The others considered the fact that it was an entertaining and explanatory programme as a positive aspect. Sample opinions of the students are given below.

- As a positive aspect, you gave a lot of information about the profession, you were very good (S13).
- There are a lot of positive aspects, you did a lot of activities directly with the presentation. You made questionnaires and listened to us in this way. (S3)

What is the Contribution, if any, of the Career Group Guidance Programme to the School Success of Children Affiliated to the Provincial Child Rights Committee?

Table 8. The Contribution of Career Group Guidance Programme to the School Success of Children Affiliated to the Provincial Child Rights Committee

	S1	S2	S3	S4	Ö5	S6	S7	S8	S9	S10	S11	S12	S13	S14	f
Enthusiastic work								X							1
No impact		X	X				X					X		X	5
I can answer questions about this													X		1
Focusing on the profession I want	X					X				X					3
To start thinking about it				X					X						2

Table 8 shows that the majority of the students think that the career guidance programme has no effect on school success. The reason for this may be that the programme took place in a short period of time. On the other hand, some students think that the programme can be effective on school success because it enables them to focus on the profession they want. Some of the opinions of the students on this question are given below.

- I don't think it will contribute to my school success because school success is only about maths, chemistry and biology, so I don't think it has any benefit in choosing a profession. (S7)
- I don't have much to do with school, let me tell you that. I mean, I didn't see much about the lessons. (S12)

What is the level of career development/vocational maturity of children affiliated to the Provincial Child Rights Committee before group counselling? (Pre-test results)

Table 9. Pre-test results of career development levels/vocational maturity levels of children affiliated to the Provincial Child Rights Committee before group counselling

Sub-dimensions	Average	Sd
Information	2.40	.337
Curiosity	2.12	.440
Field of Interest	2.75	.297
Locus of control	2.45	.346
Key figures	2.18	.403

Time perspective	2.50	.438
Planning	2.31	.445
Self-concept	2.41	.437

When we look at the knowledge of the sub-dimensions of the career exploration scale applied before the career group guidance programme of the children affiliated to the provincial children's rights committee, it is seen that the average is 2.40. According to this result, it can be concluded that the knowledge level of the participating students is high. The mean of the curiosity and key figures sub-dimensions of the career exploration scale were calculated as 2.12 and 2.18. According to this scale, it was seen that the students were at a medium level in the curiosity and key figure sub-dimensions. The mean of the interest dimension, another sub-dimension of the scale, was 2.75. The mean of the interest dimension was calculated as the highest among the other sub-dimensions. According to this result, students' level of interest awareness is quite high. When the locus of control and time perspective sub-dimensions of the career exploration scale are examined, it is seen that their averages are 2.45 and 2.50. According to this result, it can be concluded that students' locus of control and time perspective sub-dimensions are high. The mean of the planning sub-dimension of the applied scale was calculated as 2.31. According to this result, it can be concluded that students' level of planning is average. The mean of the self-concept sub-dimension was 2.41. This sub-dimension can also be considered high since it is above 2.40.

At what level are the career development levels/vocational maturity levels of children affiliated to the Provincial Child Rights Committee after group counselling (post-test results)?

Table 10. Post-test results of career development levels/vocational maturity levels of children affiliated to the Provincial Child Rights Committee after group counselling

Sub-dimensions	Average	Sd
Information	2.50	.326
Curiosity	2.28	.321
Field of Interest	2.70	.340
Locus of control	2.70	.342
Key figures	2.32	.461
Time perspective	2.60	.446
Planning	2.61	.287
Self-concept	2.66	.339

The sub-dimensions of the career exploration scale applied before and after the career group guidance programme for children affiliated to the provincial child rights committee were examined separately. Among these sub-dimensions, the average of the knowledge sub-dimension was 2.40 in the pre-test results. When the post-test results after the programme are examined, it is seen that the knowledge sub-dimension increased to 2.50 and showed an increase. There is also an increase of more than 0.10 in the curiosity and key figures sub-dimension of the career exploration scale. Considering the increase result, it can be thought that students' curiosity levels increased after the programme and they experienced a change in acquiring key figures. It was observed that there was a decrease of 0.5 in the sub-dimension of interest, which had the highest average as a result of the pre-test. Considering this result, it can be thought that there was a decrease in the interest level of the students after the programme. An increase was also observed in the sub-dimensions of locus of control and time perspective. The sub-dimensions, which were 2.45 and 2.50 in the pre-test, were found to be 2.60 and 2.70 in the post-test calculation.

The planning sub-dimension, which was found to be medium level with a mean of 2.31 before the programme, was found to be 2.61 in the post-test. With this average, it can be considered that the planning levels of the students increased as a result of the programme. The last sub-dimension, self-concept, increased from 2.41 to 2.66. Considering this result, it was seen that the self-concept sub-dimension, which appeared high in the pre-test results, was increased more. As a result, when the sub-dimensions were analysed, no decrease was observed in any other sub-dimension except the interest sub-dimension. Career group counselling was effective in the other 7 sub-dimensions (knowledge, curiosity, locus of control, key figure, time perspective, planning, self-concept).

Is there a significant difference between the pre-test and post-test scores of career development levels of children affiliated to the Provincial Child Rights Committee?

The results of the dependent samples t test on whether the career development levels of the children differ according to the pre-test and post-test scores are presented in the table below.

	n	$\bar{x}$	Ss	t	p
Pre-test	14	123.92	10.20	3.65	0.003
Last test	14	133.00	9.55		

When the table is examined, according to the result of the dependent samples t test conducted to determine the effect of the group guidance programme, the post-test scores differ significantly from the pre-test scores ($t_{14} = 3,65$, $p < .003$). Accordingly, the group guidance programme was effective in supporting the career development of children affiliated to the Provincial Child Rights Committee.

Discussion, Conclusion and Recommendations

In this study, it was concluded that the children affiliated to the Provincial Child Rights Committee generally want to have information about the profession they want and to work in the profession they decide themselves. This situation indicates that students are aware of their perception of profession. It was determined that the children affiliated to the Provincial Children's Rights Committee aim to work in the professions they currently want in the future. It was concluded that some other participants would prefer to work in more accessible professions.

In the research, it was observed that a significant portion of the participants did not have a role model. The rest of the participants took a person from their family, a person in the profession and a famous person as role models. It was seen that the participants gained new information about professions, realised their interests and abilities and coped with their concerns during the Career Group Guidance Programme. It was revealed that the participants found the Career Group Guidance Programme informative, in addition, it was seen that the participants found the social activities carried out during the process entertaining. This situation revealed that career group counselling supported the participants' social development as well as their career development.

The missing and negative aspect of this study is that the ages of the participants are not the same or close to each other. It was revealed that if the participants were closer to each other in terms of age, it would contribute to the career group counselling to be more effective. This study was limited to children affiliated to the Child Rights Committee of the Provincial Directorate of Family and Social Services. The positive aspects of this study for the participants were the creation of a fun environment supported by informative and social activities. In this way, the effectiveness of the programme on the participants was much higher.

Career Group Guidance Programme was not found to be effective on students' school achievement. The programme focused on the career development of the participants and this did not have an impact on the courses they took in basic sciences at school. According to the findings obtained from the career exploration scale administered to the children affiliated to the Provincial Children's Rights Committee before the career group guidance programme, it was seen that the participants had high awareness in terms of their career development levels/vocational maturity levels in the knowledge, interest, locus of control, time perspective and self-concept sub-dimensions of the scale. In the curiosity, key figures and planning sub-dimensions of the same scale, it was revealed that they were at a medium level.

It was revealed that there was a change in the career development levels / vocational maturity levels of the children affiliated to the Provincial Child Rights Committee after the career group guidance programme. Changes in the sub-dimensions of the career exploration scale (knowledge, curiosity, locus of control, key figure, time perspective, planning, concept of memory) applied before and after the programme were examined. This situation revealed the effectiveness of career group guidance on the career development levels/vocational maturity levels of the participants.

In this study, it was revealed that there was a significant difference in the pre-test and post-test scores of the career exploration scale. It was observed that career group counselling led to a significant change in the career development levels of children affiliated to the Provincial Child Rights Committee and supported their career development.

According to the findings obtained as a result of the study, group guidance sessions were found to be supportive in designing children's career experiences (career choice, self-knowledge, school success, preparation for higher education institutions, working in a profession and job that matches their values, etc.). Group counselling sessions carried out for the purpose of Supporting Career Development of Children Affiliated to Bayburt Provincial Directorate of Family and Social Services Children's Rights Committee were found to support children's personal, social, educational and professional development. Group guidance sessions were supportive in terms of recognising children's career patterns and recognising their interests and abilities. When the literature was examined, no research was found in the field of guidance and psychological counselling that examined the career development of children in need of protection in the form of an intervention programme and group work. However, it is possible to come across studies in which similar results were obtained on other groups in the literature. For example, it is consistent with the results of the Career Decision Making Group Guidance (Coşgun & Demir, 2019) programme on career group guidance in our country. The study in question revealed that the group members significantly reduced their career decision-making difficulties and played a supportive role in their career development. In another group guidance study (Osman et al., 2020), it was found that group members' professional maturity levels increased. In another similar study, it was determined that the career group counselling programme given to senior nursing students was effective in reducing career indecision and increasing the level of career decision-making competence (Kahraman, 2020). In another study that revealed similar results, it was revealed that group counselling sessions positively affected the career development of university students (Atasever, 2023). In a group guidance session conducted on another sample, it was revealed that the study was effective in increasing the vocational maturity levels of students (Gönültaş et al., 2020). It can be said that the results obtained in the Bayburt sample are consistent with the results of the studies in the literature.

It is predicted that group guidance sessions have a supportive role in the Bayburt sample and group guidance sessions will be supportive in different age groups. It is important in terms of career

development that the children in the committee get to know themselves and realise their professional knowledge and skills through group guidance sessions. Taking responsibilities in their own lives, orienting towards a profession through positive role models and even studying in higher education institutions are important in terms of career development and in terms of ensuring the social and personal adaptation of the children in the committee and holding on to life. In this context, based on the effectiveness of group counselling sessions in the Bayburt sample, it is recommended that similar studies be expanded.

Conflict Statement and Ethical Disclosure

The researchers do not have any conflict of interest with other persons and institutions related to the research.

This study was carried out in accordance with the approval of Bayburt University Ethics Committee dated 04.07.2024 and numbered 194.

Authors' Declaration of Contribution

In this research, the contributions of the authors to the research process are equal. All authors are jointly responsible for the process.

Statement of Support and Acknowledgement

This article was funded by TUBITAK 2209-A-University Students Research Projects Support Programme. We would like to thank TUBITAK for its support.

Referances

- Adler, A. (2000). *Yaşamın anlamı ve amacı* (5. baskı). K. Şipal (Çev.). Say Yayınları.
- Atasever, A. N. (2023). Kariyer planlama psiko-eğitim programının kariyer gelişimine etkisi. *Rahva Teknik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(1), 45-57.
- Bacanlı, F. (2012). Lise öğrencileri için mesleki grup rehberliği programı ve uygulama kılavuzu. Nobel Akademi Yayınları.
- Bacanlı, F., Özer, A., & Sürücü, M. (2007, Ekim). *Çocuklar için kariyer gelişim ölçeğinin faktör yapısı ve güvenilirliği*. IX. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi, Çeşme, İzmir.
- Bakırcı, M. (2014). Yetiştirme yurdunda kalan çocukların eğitim problemleri-değerler eğitimi ile ilişkili bir değerlendirme. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 75-106.
- Bayoğlu, A., & Purutçuoğlu, E. (2010). Yetiştirme yurdunda kalan ergenlerin gelecek beklentileri ve sosyal destek algıları. *Kriz Dergisi*, 18(1), 27-39.
- Cılga, İ. (1999). Türkiye'de çocuk hakları çalışmaları. *Cumhuriyet ve Çocuk*, 2, 506-516.
- Coşgun, H. (2019). Kariyer karar verme grup rehberliği programının öğrencilerin kariyer karar verme günlük düzeylerine etkisinin incelenmesine yönelik bir araştırma (Tez No. 556318) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi-İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Çivitci, A. (2018). Grup psikoeğitimi. Pegem Akademi Yayınları.
- Drier, H. N. (2000). Special issue introduction: Career and life planning key feature within comprehensive guidance programs. *Journal of Career Development*, 27(2), 73-80.

- Gottfredson, L. S. (2004). Applying Gottfredson's theory of circumscription and compromise in career guidance and counseling. In S. D. Brown ve R. W. Lent (Eds), *Career development and counseling: Putting theory and research to work* (pp. 71-100). John Wiley & Sons.
- Gönültaş, O., & Çakır, M. A. (2020). Mesleki grup rehberliği programının lise 11. sınıf öğrencilerinin mesleki olgunluk düzeylerine etkisi. *İnsan ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(2), 639-653.
- Hanson, W. E., Creswell, J. W., Clark, V. L. P., Petska, K. S. & Creswell, J. D. (2005). Mixed methods research designs in counseling psychology. *Journal of Counseling Psychology*, 52(2), 224.
- Işık, Ş., (Ed.). (2016). Lisede grup rehberliği etkinlikleri. Pegem Akademi Yayınları.
- Işık, Ş., (Ed.). (2016). Ortaokulda grup rehberliği etkinlikleri. Pegem Akademi Yayınları.
- Jacobson, N. S., & Truax, P. (1992). Clinical significance : A statistical approach to defining meaningful change in psychotherapy research. In A. E. Kazdin (Ed.), *Methodological issues & strategies in clinical research* (pp. 631-648).
- Kahraman, F. (2020). Hemşirelik öğrencilerine verilen kariyer danışmanlığının kariyer kararsızlığı ve kariyer karar verme yetkinliği üzerine etkisi (Tez No. 617683) [Doktora tezi, İnönü Üniversitesi-Malatya]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Kuzgun, Y. (1982). Mesleki rehberliğin bireylerin yetenek ve ilgilerine uygun meslekleri tanımalarına etkisi [Doçentlik tezi, Ankara Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Miles, M., B., & Huberman, A., M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded Sourcebook*. (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Oktay, S. M. (2021). Devlet koruması altında kalarak yetişkinliğe erişmiş bireylerin yurt sonrası sosyal adaptasyonları üzerine bir inceleme: Erzincan ili örneği (Tez No. 668579) [Yüksek lisans tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Özaydın, S. (2021). Çocuklarda kariyer gelişimini destekleme psiko-eğitim programının etkililiğinin incelenmesi (Tez No. 696782) [Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi-İzmir]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Özaydın, S., & Siyez, D. M. (2022). Kariyer keşfi ölçeği: Türkçeye uyarlama, geçerlik ve güvenirlik çalışması. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (12), 249-270.
- Özkan, A. (2019). Kariyer gelişimi psikoeğitim programının 5. sınıf öğrencilerinin kariyer gelişimi ve karar vermelerine etkisi (Tez No. 556078) [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Roe, A. (1968). Early determinants of vocational choice. *Journal of Counseling Psychology*, 4(3), 217-218.
- Sosyal Hizmetler Kanunu (SHK), Resmî Gazete 5799, (24 Mayıs 1983), Kanun No. 2828, md.3/b
- Super, D. E. (1980). A life-span, life-space approach to career development. *Journal of Vocational Behavior*, 16(3), 282-298.
- Şenol, D., & Dinç, A. (2016). Türkiye'nin Suriyeli çocuk gelinleri: Sosyolojik bir değerlendirme. Suriyeli Çocuklarla El Ele" Uluslararası Göç ve Çocuk Sempozyumu, Üsküdar Üniversitesi- İstanbul.
- Yavuzer, H. (1999). Çocuk psikolojisi. Remzi Kitabevi.
- Yıldız, M. (2015). Kariyer ve yetenek gelişimi öz yeterlik ölçeğinin türkçe formunun geçerlik ve

güvenirlik çalışması. *Electronic International Journal of Education, Arts and Science*, 1(2), 164-180.

Annex 1. Career Group Guidance Programme

Time	Job Descriptions
Week 1	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Introducing and explaining group guidance, programme, achievements, career development area, group guidance activities to project members ➤ Determination of the task persons to be applied weekly ➤ Preparation of group counselling materials
Week 2	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Explaining the concepts of vocational interest, ability and value ➤ Determination and examination of tests, inventories and measurement tools to be applied ➤ Preparation of qualitative end of session evaluation forms
Week 3	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pre-test application and collection of qualitative data from students ➤ Organisation of a meeting event with the group ➤ Explaining some basic concepts about career to students ➤ Determination of students' aims and expectations from the programme
Week 4	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Defines the concepts of work, profession, occupation and career. (Some Concepts Activity) ➤ Recognises the importance of career choice (No Room for Mistakes in My Career Choice! Activity)
Week 5	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Explains the importance of having a profession. (Most Popular Answers Activity) ➤ Recognises the role of interests in choosing a profession. (My Future I Like Activity)
Week 6	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Gathers information about the profession or school he/she wants. (Which School is Suitable for Me? or What Job Wouldn't I Do? Activity) ➤ Recognises the importance of various professions in social life. (Let's Guess Activity)
Week 7	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Explains the steps of career planning. (Career Steps Activity) ➤ Realises that career planning may differ in developmental periods. (Dream to Reality Activity)
Week 8	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Evaluates the realisability of current career goals. (Step by Step to Success Activity) ➤ Prepares an individual career planning file. (My Road Map: My Career File Activity)
Week 9	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Career Cake Cutting, Celebration and Presentation of Success Certificates to Participants, Farewell and Termination Session ➤ Post-test application and collection of qualitative data